

Література

1. Бабанський Ю.К. Інноваційний розвиток Донецького регіону / Ю.К. Бабанський. – Д.: Навчання, 2010. – 254с.
2. Бордовська Н.В. Інновації / Н.В. Бордовская, А.А. Реан. – К.: Знання, 2009. – 304с.
3. Подласий І.П. Розвиток економіки регіонів України / І.П. Подласий. – Одеса.: ВЛАДОС, 2011. – 576с.
4. Подимова, Л.С. Економіка України / Л.С. Подимова. – К.: Знання, 2011. – 168с.
5. Сластьонін В.А. Економічний розвиток / В.А. Сластьонін, І.Ф.Ісаєв, Е.Н.Шиянов. – К.: Академія, 2010. – 576с.
6. Сластьонін В.А. Педагогіка: інноваційна діяльність / В.А.Сластьонін, Л.С.Подимова. – К.: Магістр, 2011. – 224с.

Татарикова Д.А., Рустамова Г.М., Моїсєєва Ю.Ю.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ДОНЕЦЬКОГО РЕГІОНУ

На сучасному етапі ринкових реформ актуальним напрямом розвитку регіонів є інноваційний, важливими чинниками якого є науково-технологічний та виробничий потенціал, формування інноваційної інфраструктури, інноваційний клімат регіону.

Інноваційному розвитку Донецького регіону приділено багато уваги та вже чимало зроблено, але разом з тим на сьогодні відсутня належна підтримка інноваційної діяльності регіону. Основною проблемою при цьому є недосформованість, нефункціональність та недостатній розвиток інноваційної інфраструктури Донецького регіону, який полягає у неохопленні всіх ланків інноваційного процесу, практично повна відсутність венчурних фондів та центру трансферу технологій [5].

Активна інноваційна діяльність визначає темпи економічного розвитку, структуру сучасного виробництва, життєвий рівень в регіоні та країні, а головне - визначає напрямок подальшого економічного розвитку. Проблемам інноваційного розвитку та становленню інноваційної інфраструктури присвячені наукові праці таких вчених: О.І.Жилінської, Д.В.Чеберкуса [4], В.Горфінкеля та В.Швандара [3].

Метою статті є дослідження інноваційної інфраструктури Донецького регіону, як основи інноваційного розвитку, та розробка пропозицій щодо її удосконалення.

Донецька область - найпотужніший за обсягами виробництва старопромисловий район України, від стабільності функціонування якого залежатиме сталість економіки країни в цілому. Область є одним із найзначніших суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в Україні. За обсягами зовнішньоторговельного обороту за останні роки вона поступається лише м. Києву, а по експорту займає перше місце в Україні.

Економічний потенціал області - це понад 800 промислових підприємств, 13650 малих підприємств, більше 500 будівельних організацій, 472 сільськогосподарських підприємства, 2 272 фермерських господарства. Їх обслуговує 181 банк, 27 страхових компаній і бірж. В області зосереджено близько 7 відс. усього науково-технічного потенціалу України. Області належить майже п'ята частина основних промислово-виробничих фондів України, вона посідає провідні місця в Україні з виробництва багатьох видів промислової та сільськогосподарської продукції [4].

Основу економіки області складають підприємства вугільної промисловості та металургійного комплексу (68% загальних обсягів промислового виробництва області). Вони забезпечують понад 50% загальних обсягів в Україні вуглеводобутку, майже 80% видобутку коксівного вугілля найцінніших марок для металургійного виробництва, майже половину виробництва чавуну, сталі, прокату чорних металів, коксу, п'яту частину - сталевих труб. В області зосереджені найважливіші для господарського комплексу України виробництва свинцю, цинку, ртуті, рідкісноземельних металів. Підприємства хімічної промисловості забезпечують близько третини загального випуску в Україні аміаку, мінеральних добрив, сірчаної кислоти, полістиролів.

На сьогодні основним документом інноваційного розвитку Донецького регіону є Програма науково-технічного розвитку до 2020 року, яка передбачає: створення економічних, інфраструктурних та інституційних основ переходу до інноваційної стадії розвитку; завершення проектів з реструктуризації пріоритетних галузей і міжгалузевих комплексів із запровадженням досягнень науки і техніки; створення виробництв з новітнім технологічним укладом; створення інфраструктури інноваційного ринку; налагодження стабільних зв'язків науки і виробництва та ін.; реформування господарського комплексу на основі впровадження науково-технічного прогресу з використанням прогресивних форм галузевої та територіальної організації суспільного виробництва, що є каталізатором подальшого удосконалення розвитку і розміщення продуктивних сил області та України в цілому [5].

Особливу роль у розвитку інституційної інфраструктури інноваційної діяльності регіону відіграють науково-дослідницькі установи, діяльність яких координують Донецький науковий центр НАН України, Донецьке регіональне відділення Академії технологічних наук України.

Велике значення у формуванні умов інноваційного розвитку регіону є інноваційна інфраструктура, яка у Донецькому регіоні виступає у якості координуючих діяльність інноваційних підприємств таких як: Регіональна рада з питань науки і технологій, Східний регіональний центр інноваційного розвитку, Донецьке регіональне відділення Державної інноваційної фінансово-кредитної установи, Донецький науковий центр НАНУ, Центр консультаційно-інформаційної допомоги і забезпечення практичної підтримки малого підприємства по захисту промислової власності та авторських прав, КП «Донецький інноваційний центр», Донецька обласна рада товариства винахідників і раціоналізаторів.

Регіональна рада з питань науки і технологій працює при облдержадміністрації як постійний консультативно-дорадчий орган управління науково-технічним розвитком Донецької області. Головною метою створення і функціонування ради є сприяння переходу промисловості області на інноваційний шлях розвитку та забезпечення ефективного управління процесом науково-технічного розвитку в рамках Програми науково-технічного розвитку Донецької області на період до 2020 року [5].

Донецька та Луганська область входять до сфери діяльності Донецького наукового центру НАНУ, пріоритетними напрямками діяльності якого є:

- структурна перебудова паливно-енергетичного, металургійного, хімічного і машинобудівного комплексів Донецького регіону;
- екологічна і технологічна безпека вуглевидобутку;
- захист і реабілітація імунної системи людини;
- охорона навколишнього середовища й ефективне використання вторинних ресурсів;
- кадрові і методологічне забезпечення розвитку інноваційної діяльності.

Центр консультаційно-інформаційної допомоги і забезпечення практичної підтримки малого підприємництва по захисту промислової власності та авторських прав (Донецьке регіональне відділення Академії технологічних наук України) виконує наступні функції щодо розвитку інноваційної діяльності Донецького регіону:

1. Консультаційні послуги для представників малого підприємництва: з охорони прав на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки; авторських і суміжних прав; з питань комерціалізації інтелектуальної власності.

2. Надає представникам малого підприємництва інформаційно-методичних матеріалів.

3. Проводить семінари для представників малого підприємництва по охороні промислової власності, авторських і суміжних прав.

4. Взаємодіє з Донецькою облдержадміністрацією, Торгово-промисловою палатою, Українською спілкою промисловців і підприємців, Донецькою обласною радою товариства винахідників і раціоналізаторів.

Факторами, що гальмують розвиток інноваційної сфери Донецького регіону є:

- відсутність взаємодії між наукою та виробництвом;
- недосконалі механізми, що забезпечують комерціалізацію розробок.

Отже, інноваційний сектор Донецького регіону характеризується наявністю таких проблем як:

- недостатнє фінансування інноваційних розробок;
- низький рівень використання нових технологій;
- відносно низький рівень конкурентоспроможності продукції та інвестиційної привабливості промислових підприємств;
- відсутність умов для залучення венчурного капіталу.

З метою вирішення проблем в інноваційній сфері перш за все слід звернути

увагу на законодавчу базу на регіональному рівні, так як потенціал інноваційної діяльності є неоднорідним на всій території України, кожен регіон має свої особливості, які необхідно враховувати для стимулювання розвитку економіки на інноваційній основі. Так, для підприємств одного регіону перешкодою є кадрова проблема, в іншому ресурсна. Тому з метою балансування та згладжування неоднорідності розвитку на регіональному рівні важливим напрямком є розробка програм інноваційного розвитку регіону.

Але незважаючи на наявність таких програм треба більше уваги приділяти формування інноваційної інфраструктури Донецького регіону, ядром якої є зв'язаний ланцюг «наука-бізнес». Слід також розглянути питання формування інноваційних промислових кластерів на основі науково-дослідних інститутів та промислових підприємств машинобудівної або металургійної галузі. Базисом для формування інноваційної інфраструктури, високий рівень розвитку якої надасть можливість залучення інвесторів, є стимулювання діяльності промислових підприємств регіону з метою підвищення рівня розвитку їх інноваційного-маркетингового потенціалу. Таким чином дана проблематика є актуальною для подальших досліджень.

Література

1. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність". №1977-XII, із змінами та доповненнями від 13.12.1991р. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1992, N 12, ст.165
2. Постанова Кабінету Міністрів України Питання Державного інноваційного фонду від 17.08.1995 № 660 із змінами та доповненнями
3. Горфинкель В., Швандар В. Инновационные коммуникации и формы их организации // Экономист. - 2002. - № 10. - С. 17-24.
4. Жилінська О.І., Чеберкус Д. В. Розвиток інноваційної інфраструктури.// Фінанси України. - 2011. - № 7. - С. 57-67.
5. Жемчужна Л.А. Інституційні елементи інноваційної інфраструктури Донецького регіону. // Економіка. Управління. Інновації. - 2010. - №2 (4). –С. 8-9
6. Райзберг Б.А., Лозовский Л.П., Стародубцева Е.Б. Современный экономический словарь. 5-е изд., перераб. и доп. - М.: ИНФРА-М, 2007. - 495 с.
7. Шмігельська З.К. Принципи створення та засади функціонування інноваційних фондів в Україні // Регіональна економіка. - 2006. - № 1. - С. 58-66.